

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Landbouwontwikkelingsgebieden Twenterand

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

27 oktober 2011 / rapportnummer 2439-140

1. Oordeel over het MER

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Twenterand wil voor een drietal landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) het bestemmingsplan laten herzien. Het gaat om de gebieden Fortwijk, Daarlerveen en Weitemanslanden. Voor de besluitvorming over deze partiële herziening van het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Twenterand wordt een procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. De gemeenteraad van de gemeente Twenterand is bevoegd gezag voor de vaststelling van het bestemmingsplan.

Met het voornemen (de bestemmingsplanherziening) wordt beoogd in het plangebied de uitbreidingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij op basis van het huidige bestemmingsplan te beperken, ter verbetering van de leefbaarheid in het studiegebied. De bestemmingsplanherziening zal ten opzichte van de feitelijke situatie wel mogelijkheden bieden voor uitbreiding.¹

Bij toetsing van het milieueffectrapport (MER) constateerde de Commissie voor de m.e.r. (verder: de Commissie)² dat in het MER informatie ontbreekt die naar haar oordeel essentieel is voor de besluitvorming over het bestemmingsplan. Naar aanleiding daarvan is een aanvulling op het MER opgesteld, met nadere informatie over de referentiesituatie, geurhinder en de Passende beoordeling^{3,4}.

Uit het aangepaste MER en de Passende beoordeling blijkt dat:

- in de huidige situatie de kritische depositiewaarden voor stikstof voor verschillende habitattypen worden overschreden;
- met het voornemen ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt die kunnen leiden tot een toename van de stikstofemissie en -depositie op deze reeds overbelaste habitattypen;
- er bij alle alternatieven sprake kan zijn van een toename van geuremissies.

De Commissie is van oordeel dat in het MER en de aanvulling tezamen niet alle essentiële informatie voor de besluitvorming over het voornemen aanwezig is.

De Commissie constateert dat in de aanvulling bij de Passende beoordeling is uitgegaan van een onjuiste referentie, namelijk de vergunde situatie in plaats van de feitelijke situatie. Dit maakt voor de conclusie niet uit, maar wel voor de omvang van de gevolgen. Het aangepaste MER maakt duidelijk dat door de mogelijke toename van stikstofemissies en -deposities ten opzichte van de feitelijke (en reeds overbelaste) situatie voor alle alternatieven aantasting van

¹ Dit komt omdat de huidige veebezetting in de LOG's beduidend lager is dan de mogelijkheden die verleende en geldende vergunningen bieden.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

³ natuurbeoordeling voor Natura 2000 gebieden.

⁴ Notitie aanvulling Milieueffectrapport LOG Twenterand, Grontmij GM-0029523, 18 augustus 2011. De aanvulling is verwerkt in een aangepast MER, zijnde PlanMER Bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebieden Gemeente Twenterand, Grontmij, Definitief 3, GM-00288880, revisie 1, 23 augustus 2011.

natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden door het voornemen niet kan worden uitgesloten.

In het volgende hoofdstuk geeft de Commissie een toelichting op dit oordeel en doet zij aanbevelingen voor het vervolgproces.

Het aangepaste MER heeft niet ter inzage gelegen. De Commissie adviseert dit alsnog te doen. Dit komt de transparantie van de besluitvorming ten goede.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Passende beoordeling

MER

De Passende beoordeling bevatte onduidelijkheden over enkele uitgangspunten, aannames en resultaten. Daardoor waren de gevolgen van het voornemen voor Natura 2000-gebieden niet eenduidig vast te stellen. De Passende beoordeling maakte wel duidelijk dat in de huidige situatie sprake is van een overbelasting met stikstof in natuurgebieden. De conclusie in de Passende beoordeling dat alternatief A naar verwachting niet zal leiden tot significant negatieve effecten werd door de Commissie niet gedeeld.

Aanvulling

In de aanvulling op het MER zijn de uitgangspunten, aannames en resultaten verduidelijkt. Dit geeft een beter en vollediger inzicht in de effecten van het voornemen op natuur.

In de aanvulling is het voornemen vergeleken met het vergunde aantal dieren in plaats van met de feitelijke situatie, waarin de veebezetting volgens gegevens in de aanvulling beduidend lager ligt. Voor het bepalen van effecten op Natura 2000-gebieden moet als referentie worden uitgegaan van de feitelijke situatie⁵. Doordat is uitgegaan van de vergunde situatie wordt de stikstofbelasting in de huidige situatie overschat en worden de effecten van het voornemen onderschat.

Los hiervan is de conclusie in de Passende beoordeling terecht dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden als gevolg van het voornemen niet kunnen worden uitgesloten. Dit geldt zowel voor het nul-alternatief (vigerend bestemmingsplan) als voor de alternatieven A, B en C. In de aanvulling wordt een aantal mitigerende maatregelen genoemd, maar de effecten daarvan (op basis van de juiste referentie) zijn niet beschreven. Daarmee is niet aannemelijk gemaakt dat door de vaststelling van het plan aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden wordt voorkomen.⁶

⁵ De bestaande situatie op basis van de huidige, feitelijke activiteiten in het plangebied, bijvoorbeeld de veebezetting gebaseerd op de meest recente metingen of CBS-cijfers.

⁶ Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een plan alleen mag worden vastgesteld, als de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over de herziening van het bestemmingsplan voor de Passende beoordeling de effecten op Natura 2000-gebieden aan te geven op basis van de feitelijke situatie.

2.2 Ontwikkelingsmogelijkheden intensieve veehouderij

In de reactie van de provincie Overijssel⁷ wordt geconstateerd dat het voorontwerp bestemmingsplan in strijd is met het provinciaal belang omdat het niet voldoet aan het geldende reconstructieplan.⁸ De provincie wijst erop dat wanneer het voorontwerp ongewijzigd in procedure wordt gebracht, aan GS wordt geadviseerd in te grijpen in de verdere procedure. Dit houdt in dat de provincie zo nodig overgaat tot een reactieve aanwijzing. Wanneer het voorontwerp naar aanleiding van de reactie van de provincie wordt aangepast is het van belang aan te geven of het MER nog ten grondslag kan liggen aan de besluitvorming over het bestemmingsplan. Op voorhand lijkt het waarschijnlijk dat de milieugevolgen van een voornemen waarin wel ruimte wordt gegeven aan uitbreiding en nieuwvestiging van intensieve veehouderij groter zijn dan de gevolgen zoals thans beschreven.

De Commissie adviseert wanneer sprake is van een gewijzigd (voor)ontwerp bestemmingsplan aan te geven of het MER ten grondslag kan liggen aan de besluitvorming over het voornemen en het MER zo nodig aan te vullen.

2.3 Referentiesituatie in het MER

MER

De Commissie constateerde dat bij het beschrijven van de autonome ontwikkeling in het MER:

- ten onrechte de maximale planologische ruimte die het vigerende bestemmingsplan biedt als uitgangspunt is genomen;
- onduidelijk was:
 - of en op welke wijze het de Amvb Besluit Ammoniakemissie Huisvesting Veehouderij (Besluit huisvesting) is meegenomen;
 - of lopende vergunningaanvragen zijn meegenomen;
 - in hoeverre de effecten van mestverwerkingsinstallaties inclusief warmte-kracht koppeling zijn meegenomen;
 - in hoeverre er rekening is gehouden met ontwikkelingen en/of ontwikkelingsmogelijkheden van de LOG's in de naastgelegen gemeenten Tubbergen, Ommen en Hellendoorn en van de verwevingsgebieden.

Hierdoor worden de effecten van de alternatieven mogelijk onderschat.

⁷ Provincie Overijssel, vooroverleg ex art. 3.1.1. Bro voorontwerpbestemmingsplan "LOG-gebieden" gemeente Twenterand, 2011-0112094, 24 augustus 2011.

⁸ Het reconstructieplan geeft ruimte voor de vestiging van nieuwe intensieve veehouderijbedrijven in een LOG. Nieuwvestiging wordt in het voorontwerp bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

Aanvulling

De Commissie constateert dat in de aanvulling de juiste bronnen en uitgangspunten zijn gebruikt voor de beschrijving van de autonome ontwikkeling. Hiermee geeft de aanvulling ten opzichte van het MER een beter inzicht in de referentiesituatie. Omdat mestverwerkingsinstallaties en de ontwikkelingsmogelijkheden in aangrenzende LOG's niet zijn meegewogen, worden in de aanvulling de geuremissies en emissies en deposities van stikstof in de referentiesituatie mogelijk onderschat. Voor het onderling kunnen vergelijken van de alternatieven maakt dit niet uit.

Omdat de bijdrage aan emissies en deposities uit aangrenzende LOG's en van (het beperkte aantal) mestverwerkingsinstallaties naar oordeel van de Commissie niet substantieel lijkt te zijn, is er voor het vergelijken van de alternatieven geen sprake van een essentiële tekortkoming.

2.4 Geur

MER

Het MER gaf inzicht in de aanwezige geurruimte, maar onvoldoende informatie over de gevolgen van de alternatieven voor (cumulatieve) geurhinder. Daardoor gaf het MER geen inzicht in de (positieve of negatieve) gevolgen van de alternatieven voor het leefklimaat in het studiegebied en aantallen geurgehinderden.

Aanvulling

In de aanvulling is geen kwantitatieve informatie (geurberekeningen) opgenomen over de gevolgen voor geurhinder. In plaats daarvan is een kwalitatieve inschatting gemaakt van de geurhinder op basis van een geurscan uit 2008 en vergunninggegevens uit 2011. Deze inschatting is volgens de Commissie voldoende voor het vergelijken van de alternatieven.

Voor omwonenden is een meer gedetailleerd beeld van de gevolgen van het voornemen voor geurhinder en het leefklimaat wel wenselijk.

De Commissie adviseert om bij vaststelling van het definitieve bestemmingsplan op basis van actuele geurberekeningen de gevolgen van het voornemen voor het aantal geurgehinderden in beeld te brengen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van gemeente Twenterand

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van gemeente Twenterand

Besluit: vaststellen bestemmingsplan LOG gebieden gemeente Twenterand

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14, D14;

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: het bestemmingsplan is kaderstellend voor de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderij in het landbouwontwikkelingsgebied

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: Gemeentecontact en de Twenterand Courant 27 mei 2010

ter inzage legging informatie over het voornemen: 27 mei 2010 tot en met 8 juli 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 27 mei 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 14 juli 2010

inhoudseisen vastgesteld: 19 april 2011

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 5 mei 2011

ter inzage legging MER: 6 mei 2011 tot en met 3 juni 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 29 april 2011

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 11 juli 2011

toetsingsadvies uitgebracht: 27 oktober 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. R.J. van Dijk

drs. S.R.J. Jansen

ir. W.H.A.M. Keijsers

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

D. Spel (werkgroepsecretaris)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen,

alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- gebiedsdossier drinkwaterwinningen Overijssel, deel2 Hammerflier, Provincie Overijssel, december 2010;
- onderzoek Stikstofdepositie Twenterand, definitief, Grontmij, 9 maart 2011;
- passende beoordeling gemeente Twenterand, concept, Grontmij, 20 maart 2011;
- ontwikkelingsvisie LOG's Twenterand, Grontmij 28 maart 2011;
- planMER Bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebieden, definitief 2, Grontmij, 30 maart 2011;
- quick scan Log's gemeente Twenterand, Arcadis, 15 april 2008;
- voorontwerpbestemmingsplan LOG gebieden, SAB, 22 april 2011;
- passende beoordeling gemeente Twenterand, (aangepaste versie) definitief, Grontmij, 9 augustus 2011;
- onderzoek Stikstofdepositie Twenterand, (aangepaste versie) definitief, Grontmij, 17 augustus 2011;
- notitie aanvulling Milieueffectrapport LOG Twenterand, Grontmij, 18 augustus 2011;
- planMER Bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebieden, (aangepaste versie) definitief 3, Grontmij, 23 augustus 2011.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 17 oktober 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Vriezenveen
2. Waterschap Regge en Dinkel, Almelo
3. Provincie Overijssel, Eenheid Ruimte, wonen en bereikbaarheid, Zwolle
4. Familie G. Petter, Vroomshoop
5. LTO Noord, Vestiging Zwolle, Zwolle
6. Den Hollander Advocaten, namens vennootschap Family Farmers B.V., Lierop
7. Den Hollander Advocaten, namens Meijer Pelsdierenfokkerij, Middelharnis
8. Maatschap Lesker, Vriezenveen
9. Waterschap Velt en Vecht, Coevorden
10. Stichting Vroomshoop en Omstreken een Mesthoop? (VROM), Westerhaar
11. ARAG Rechtsbijstand, namens D.J. Bouma, Geerdijk
12. ARAG Rechtsbijstand, namens Maatschap Veneman, Wierden
13. Maatschap J.H. en G. Dekker, Almelo

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Landbouwontwikkelingsgebieden Twenterand en de aanvulling daarop

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Twenterand wil voor een drietal landbouwontwikkelingsgebieden het bestemmingsplan laten herzien. Het gaat om de gebieden Fortwijk, Daarlerveen en Weitemanslanden. Voor de besluitvorming over deze partiële herziening van het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Twenterand wordt een procedure voor de milieueffectrapportage doorlopen. De gemeenteraad van de gemeente Twenterand is bevoegd gezag voor de vaststelling van het bestemmingsplan.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800, Utrecht
ISBN: 978-90-421-3295-5
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
w www.commissiemer.nl

